

12. Aug. 1830

FAKTA

Dato:

12. Aug. 1830

Sidetal:

Dagbog A, side 63 recto – 66 verso

Dagbogens placering:

Det kgl. Bibliotek NKS 2923, 4°

Omtalte personer:

Carl Friedrich Bøbert

Holger Gustav Collett

Otto Collett

Peter Collett

Julius August Tetens

TRANSSKRIFTION

Den 12te Aug

Om Morgnen før endnu de Øvrige vare oppe gik Otto [Collet]¹ og jeg ad Fodstien til Grube Stullen hvor vi efter Aftale fik fat paa een af Arbeiderne der med en Fakkell i Haanden begyndte Vandringen med os ind ad Stullen og efter at vi havde passeret dem og varre komne ind i Gruben der her er lys gik vi igjennem en anden Stul dybere ind og kom saaledes til Schacten hvor man ved Hjælp af en Vinde trækker Malmen op fra Dybet hvor den udtrækkes. Naar man her træder fra den lyste Grube ind til Arbeidere i Mørket, mødes man strax af den utaaleligste Heede, der for en Deel frembringes ved det Baal der brænder for Lysningens Skuld, men for største Deelen dog kommer fra den i Dybden liggende Satz (det er Stedet hvor man for at gjøre Bjerget mørt og skikket til at bearbeide, opstaber en uhyre Masse Træ som antændes og saaledes gjennemheder Bjerget at man ikke er i Stand til •63 verso• at berøre det selv i temelig Afstand fra Baalet [og efter at det er udslukket]. Man bliver her ikke allene incomoderet af den stærke Heede; men Veiret er næsten færdig at forgaae, naar man træder ind fra Gruben hvor der er meget kolt, og Overgangen meget pludselig, fra den reene Luft [overstreget: der], til den af Røg opfyldte Huulning. Der findes nemlig ingen anden Udgang for Røgen en den Aabning hvorigjennem man træder ind, og fra det Øjeblik man er komen inden for Hullet befinder man sig som i en uhyre [overstreget: Huulning] [Skorsteen] hvor Soden allevegne hænger. Fra den Deel af Gruben stiger man ad Stiger dybere ned ind til man kommer til Stedet hvor Malmen vindes. Her er ligeledes [overstreget: endog] [naar] det store Baal er slukket og Malmen sprængt en Ild for at oplyse; og denne i Forening med Bjerget der efter Baalet endnu er saa Heed at man ei tør røre der ved, frembringer den mest utaalelige Heede. I faae Minutter springer Sveden allevegne ud paa enhver der opholder sig og for ikke at forbrænde sine Fødder maae man vel passe paa at staa paa et Bræt, •64 recto• for ikke at berøre Malmen. Arbeiderne der læsse Steenene i de Ballier der optrækkes ere iførte blodt en sort Skjorte og et Par tynde Benklæder, saa at deres Udvortes just ikke er smugt naar man i denne Dragt og sorte i Ansigterne saa dem belyste af den svagt blussende Ild. Det rædselsfulde ved at opholde sig her saa dybt under Jorden forøges undertiden ved Bjergmændenes Fortællinger om de Ulykker der have tildraget sig i deres Grube, man fortalte os saaledes her at der for føietid siden var omkomen een ved Røg, da han havde lagt sig paa et Sted hvor han blev qualtet uden at kunde finde Redning. Vi besaae siden de forskjellige Stuller og Satzer, der ikke bruges, til nogle af disse kan man blodt komme ved at passere over et Slags Broer, der ere anbragte over Dybden og hvor man vilde værre forloren naar man gled ud, da mange [af] Dybderne endog ere aldeles opfyldte af Vand, et maaske undtagen der har bestandig Iis. For ikke at vende tilbage igjennem Stullen valgte vi for

ogsaa at have prøvet det, at klatre op af Gruben •64 verso• ad den Vei som Arbeiderne undertiden betjene sig naar de stige op, og saaledes kom vi med en Smule Møie atter op i Lyset efter at have tilbragte en underholdende Time under Jorden. – Da Klokken imidlertid var bleven saa mange at vi kunde vente at det øvrige Huuspersonale var kommen op gik vi hjem, hvor jeg til min Glæde hørte at Assesoren² skulde reise til Hasselværket og vi saaledes vare befriede for ham i Dag. Omendskjøndt Regnveier besluttede vi os dog til at benytte hans Fraværelse og reise til Skutterud for at bese de der værende Koboldtgruber, hvor Her Bjergmester Bøbert³ havde lovet at viise os om paa det bedste. Student Bendice,⁴ Otto og jeg kjørte saaledes afsted Kl 2 og ankom dertil først Kl 5 da den Vei man kjører er meget bakket og Veiret desuden gjorde Veien des tungere. Vi toge ind til Bjergmesteren, der endnu beboer den gl: Vaaning under Bjerget, da den nye han har opført endnu ikke er færdig, og blev vel modtagen af denne meget nette Mand, der endnu er ung og ugift.

•65 recto•

Da vi havde udvilet lidet bestege vi de Heste han havde ladet opsadle og tog saaledes Veien op ad Bjerget, der undertiden er meget steil og aldeles ikke skikket til at pasere med større Vogne, da den paa enkelte Steder forekom mig brattere end Kronkleven. Veien er ikke destomindre vel værd at passere, da den er meget romantisk og vild, man har paa nogle Steder mellem Klipperne vide Udsigter hvilke vi dog ikke ret kunde nyde formedelst det stærke Regnveier og den tykke Taage. Historier om Bjørnene der opholde sig i en Aas $\frac{1}{4}$ Miil fra Skutterud og hvoraf 2 allerede vare skudte, han fortalte ogsaa at Graabeinen undertiden har gjorde stor Skade paa Kreaturerne; vi fik imidlertid ikke nogle af disse Herrer isigte. Da [vi] vare komne paa Ryggen af Aasen, kom vi til de ypperlige Gruber der ere udstragte over Bjerget og til den Ende indelte i den nordre, søndre og mellem Gruberne i enhver af disse Indelinger findes de enkelte Gruber betegnede ved Nummer eller Navn. Da Koeboltværket drives meget stærkt er her ogsaa en stor Virksomhed og en heel Deel Huuse hvoriblandt nogle ret snurige 8 Kantede, ere opførte •65 verso• for at give Arbeiderne Lye om Natten, da en stor Deel af dem ere langveis fra og kun kan gaae hjem om Løverdagen, for da at indfinde sig næste Mandag paa Arbeidet. Vi vare ei saa heldige at komme betids nok for at see det i fuld Gang men overalt saa man Skurene, hvor en stor Deel sidde og hugge Malmen og overalt i Gruberne Stiger Vinder Skubkarre og Værktøi der nok som betydede Virksomhed og Drift; man behøver blodt at sige at de drives med over 600 Mand, foruden den Mængde Heste der ere beskæftigede med at bringe Malmen til Værket. Med Undtagelse af Stullerne ere Gruberne her allevegne lyse da man forend Her Bøbert blev ansat var af den Mening at Kobalten blodt fantes i Overkanten af Bjerge, imidlertid har han nu ved Forsøg overbeviist sig om at den ligesaavel findes i Dybet, og har han til den Ende indrevet en Stil som skal sættes i Forbindelse med

Gruben og denne da arbeides dybt ned. Da vi vare i den Grube til hvilken Stullen skal lede, kunde vi allerede føle hvorledes Bjerget blev varmt af de Ild der brænte i Stullen og da Bjergmesteren for at undersøge om |hans| Beregninger vilde slaae til havde •66 recto• ladet Bjerget bore, kunne vi da han drog een af de Talle |ud|, der vare satte i Hullet for at udholde Vand, see Ilden brænde dybt i Bjerget ja endog høre den knage der. Da vi vare stegne op af denne allerede temmelig dybe Grube og endnu beseet en Deel af de øvrige, førte Bjergmesteren os til et meget smukt Partie hvor man imellem |Fieldene| seer et Kjær der er indesluttet af høie Træer paa den ene Side og har paa den anden en mere aaben Plads hvor en herlig Udsigt af Ringeriget til aabner sig; man kan herfra see Kronkleven, og Biergene høit oppe i Tellemarken; der findes |ved| denne lille Søe endnu et at mærke nemlig en lille Øe, |der| formodentlig fremkomet ved Blomster og Søegræs, bevæger sig svømmende paa den formedelst [overstreget: dens] |sin| Omgivelser næsten sorte Søe. Paa Tilbageveien saa vi Skolebygningen, der ligger paa Toppen af et Fjeld og hvor over 60 Børn underviises; i Nærheden heraf er Kruttaarnet, til Opbevaring af det Krut der hyppig bruges til Sprængningen af Fjeldet. |Da| Regnen vedblev at øsse ned og vi befandt os i en Høide hvor vi vare inde i Skyerne og følgelig fik Væden fra første Haand, saa besluttede vi at tiltræde Tilbageveien •66 verso• og efter at være blevet dygtig vaade ankom vi igjen til Bjergmesterens Bolig, hvorfra vi efter at have spiiist til Aften tog Veien tilbage til Buskerud. Ved hvor Ankomst fik jeg Brev ifra Moder, det var bleven bragt af Thetens,⁵ der i hvor Fraværelse havde været paa B.; men da han som Fodgjænger havde indeelt sin Tid fortsatte han efter et lidet Ophold igjen Touren til Kongsberg ifølge med Holger Collet⁶ og Stud: Baumand,⁷ der |begge| havde gjort ham Selskab fra Christiania.

¹ Otto Collett.

² Peter Collett.

³ Carl Friedrich Bøbert.

⁴ Uidentificeret.

⁵ Julius August Tetens.

⁶ Holger Gustav Collett.

⁷ Formodentlig Niels Heinrich Gustav Baumann (1808-1884) eller Ludvig Adolph Baumann (1809-1878), sønner af August Christian Baumann (1770-1831), direktør for sølvværket ved Kongsberg.

Lindt indtrækket derved Brødt, med et møde, saa 63
at saa alle Lunden Lovers del, y da da siden afrest
y gantst var forst for saadanne træmmende goud
m. om en Gafner konis forogaa om bagene er det Bange
den 18. Aug. Du Morsum for anden de Gange naar
egge gis alle ^{lille} og ad det spini til Goudt Stullen
Lover no aftes Affala sed sat gauden af Arbeten
den anden Tallet i Gauden Lyynde Abandringen
er ind at Stullen af aftes at visende gaffest
træm y naar Lunden ind. Gauden der for at hje
gib vi iggum an aude. Det tyder ind y Loven
saa Lunden til deteste for man ind Gode af
an Wind holden Mellem y for deteste for
den indtrækket. Naar man for holder for den
Lyyde Goudt ind til Arbeten. Mødet, derved
man strop af den indtrækket Goudt, der for at
fræmde ind med det Lald der broden for
Lyyde ind Gode, man for strop Lalden der
Lunden for den indtrækket Gode deteste
Lald for man for at goudt goudt med y
Lald til at broden, goudt indtrækket
Lald der for man indtrækket y goudt goudt
Lald der goudt at man alle er indtrækket til

for at jeres Arbejdere hys en Plakke, da nu
for Naal af dem nu langvarig fra y Laid kan
gaa frem om Lænderne, for at de indfind sig
med Manden ysa Arbejdet. Vi naar vi for ful-
lige at hvarne betide med for at saa alle fulde Gang
nu unavall for nu Dærm, for nu for det skal
fulde y gulle Mellem y unavall i Gæsternes
Stige ^{Pistolerne} Skinder y Hovdele der med sin betydde
Wirkenset y Adrift; man bafiere blod at sige
at de dermed med omme 600 Mand, foruden der
Mange gæste der nu bestyfflige med at bring
Mellem til Borch. Med Mandag alle af Skolene
nu Gæstene for alle nyere Lyde, da man
forand ysa Pibet blot unafat med af der Men-
ning at Eoballe blod fæder: Anvendte af
Hjerg, indlæst for sin nu med toffye omme
berneff sig om alle de nye, sa med fæder:
Hjerg, y for sin til hælvede indvænt an Skol
for. Skal fæder: Fæder, med Gæstene y
dermed da arbejdet stift med. Da vi naar: der
Gæste til Gæstene Skolene skal la de, Lærd vi
allerede fæde fæderne Hjerg blot unavall af
der Hæder der betide: Skolene y de Gæstene for
at vider sig om hævningerne ikke fæde til fæder

y efter et mere blødt dygtig maade anden
ni i nye dit. Lynganstrømme Løst, forog for et efter
at hun kjæft til Løst og by Børn tilbage. til Børn.
Færd. Med for Andenst fik jeg Børn i for Møder
til mere blødt Børn af Støtens, der i for tra
moralp færdt meratgac Børn man de for som det.
yngere færdt indantl for det færdt for efter
at det Løst i nye Børn til Børn, ifølge
med Løst Løst y Børn. Børn, der i for
for Børn for Christina. den 13. Børn. de Børn
i det i nye Børn til Børn fik jeg for det Børn
for jeg matate at Børn, man de for meratgac
Børn i nye Børn Børn Børn Børn Børn Børn
Børn, y de for for jeg færdt indantl for og for
for Børn Børn, man i nye Børn man de
matate mig til at nye til Børn for for meratgac
Børn for Børn af Børn Børn, de for færdt
færdt færdt Børn: Lynganstrømme Børn Børn
af Børn, for det for for Børn Børn Børn
Børn Børn færdt for for Børn Børn
Børn for Børn Børn y for Børn Børn Børn
Børn Børn Børn Børn. Børn Børn Børn Børn
med Børn Børn Børn Børn Børn Børn Børn
af Børn af for Børn, at det Børn for